

Rehabilitering av bygg kan spare energi og utslipp

Hvordan gjør vi det i praksis?

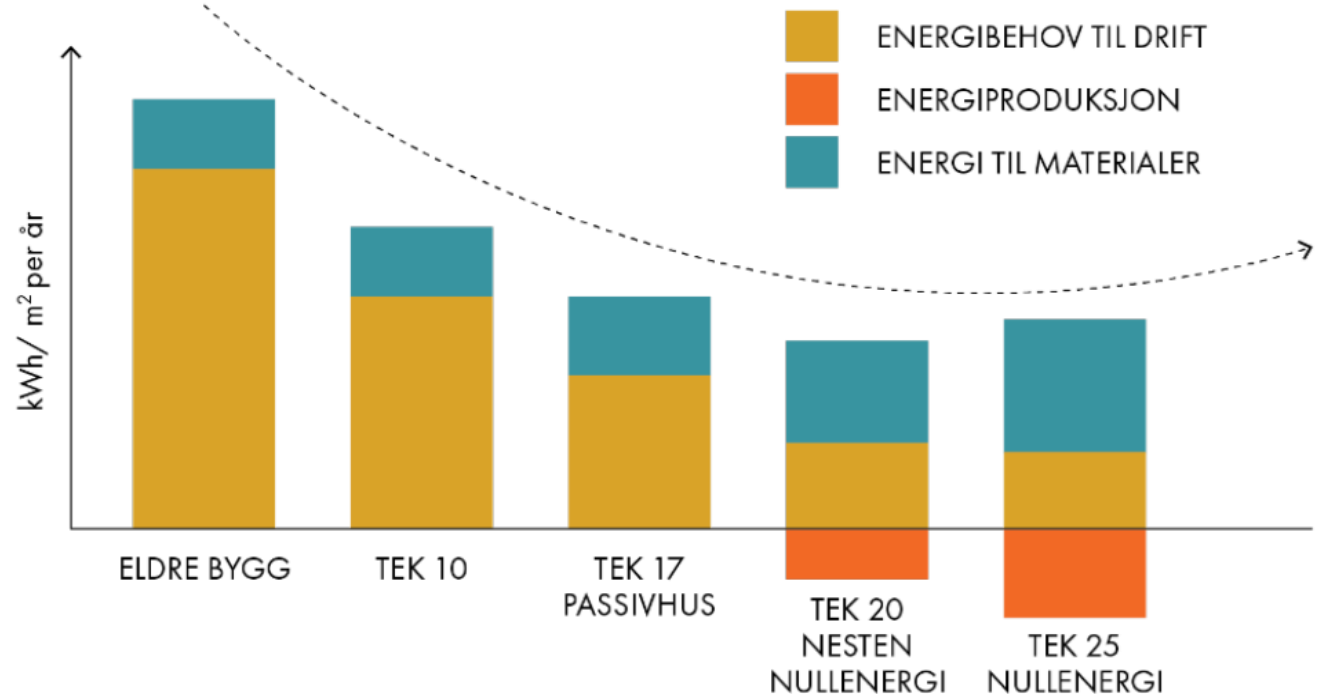
Mie Fuglseth

Seniorrådgiver klima og materialer
Grønn Byggallianse

Nye bygninger blir stadig mer energieffektive, som følge av strengere myndighetskrav.

Materialbruk øker som følge av strengere tekniske krav.

Materialbruk får større relativ og absolutt betydning for klimagassutslipp for nye bygninger.

Illustrasjon: Asplan Viak

Potensialet for energieffektivisering

Det må frigjøres 20 TWh av norsk energibruk ved energieffektivisering innen 2030 for å ha kraftoverskudd i fremtiden.

Realistisk størrelsesorden for energieffektivisering i bygg: 15-20 TWh innen 2030 (sammenlignet med energibruken i 2015)

NOU

Norges offentlige utredninger 2023: 3

Mer av alt – raskere

Energikommisjonens rapport

Søndre Land Rådhus
Rådhus, 1966

Vestsidevegen 1126
Bolig, ca. 1930

Ringelien Gård
Bolig, 1950

Granum Gård
Pensjonat, 1933

Setton Gård
Sommerfjøs, ca. 1890

Steig Gård
Fjøs (ukjent byggeår)

Illustrasjon: Asplan Viak

Anders Sandvigsgt. 30
Kontor, 1900-1913

Rekka i Våler
9 boligbygg, 1959

Toten Montessorrikkole
Skole, 1890/1907

Melkefabrikken på
Kapp. Kontor, 1912

Lena VGS
Skole, 1921-27

Storgata 35
Lager, ca. 1890

Melkefabrikken på
Hamar, Kontor, 1875

Breie
Bolig, 1923-25

Jorderik
Bolig, 1725-50

Hytte på Gran
Bolig (ukjent byggeår)

Grøna hovedbygg og
stabbur. Bolig, ca. 1800

Søndre Land
Næringshage
Industri/lager, 1960-tallet

Nerby gård
Våningshus ca. 1600/1700.
Oppgradert 1986-88

Bankbygget på
Heggnes. Kontor/
næringsbygg, 1965/ 1985

Enhetslåven på Blak
Holo
Låve, tidl. 1900-tall

Bevar bygg – Bevar klima
Innlandet fylkeskommune

Illustrasjon: Asplan Viak

A: Ingen tiltak, fortsatt drift i nåtilstand

B: Skånsom oppgradering med energieffektiviseringstiltak

C: Rive eksisterende bygning og erstatte med en ny iht. dagens standard

Når er bevaring og oppgradering av eldre bygg ikke bare et kulturminnetiltak, men også et klimatilskott?

Energieffektivisering i eldre bygg

Avveining mellom å oppnå en moderne energistandard, og å bevare byggets opprinnelige uttrykk og kvaliteter

Redusere oppvarmingsbehovet ved å redusere varmetap

Øke effektiviteten for oppvarmingsløsningen

Driftsoptimalisering

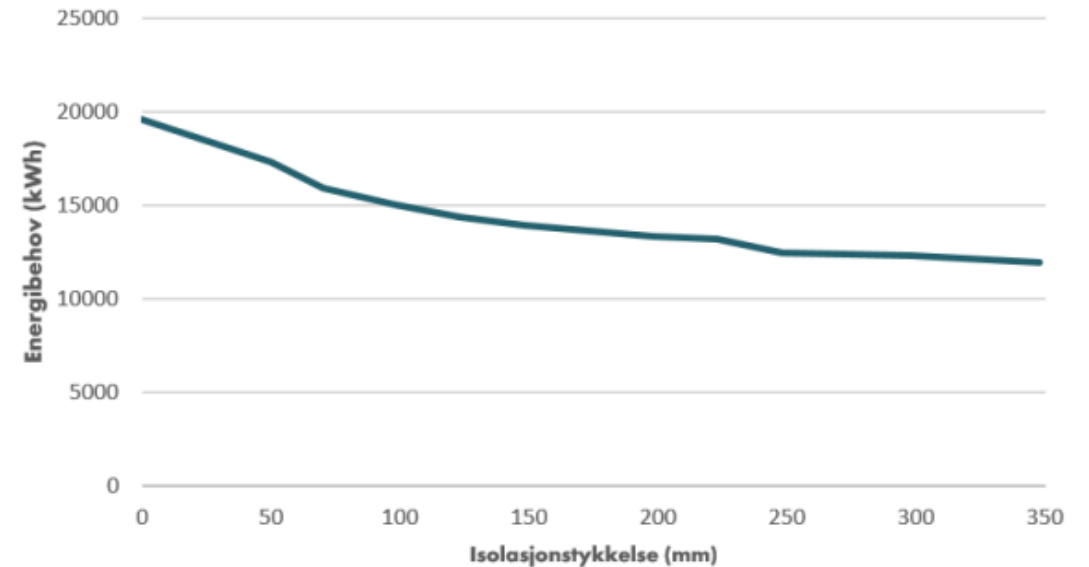
Hva er hensiktsmessig nivå?

Typiske tiltak:

- Etterisolering i etasjeskillere mot loft og kjeller + i skråtak
- Tetting i overganger
- Nytt glass m/**varmereflekterende belegg** ($U=1,5$) i originale varerammer
- Oppgradering av balansert ventilasjonsanlegg med bedre **varmegjenvinning**
- Installasjon av bergvarmepumpe

Energibesparelsen ikke proporsjonal med isolasjonstykkelse!

Sammenheng mellom energibehov til oppvarming og isolasjonstykkelse i yttervegg

Illustrasjon: Asplan Viak

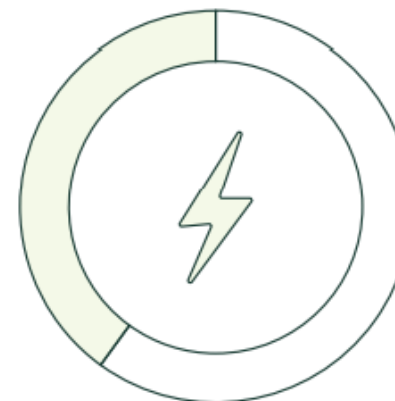
Energioppgradering er viktigst for eksisterende bygg

Mer omfattende tiltak gir større besparelse (eks.: utvendig etterisolering)

Moderne krav til inn klima kan føre til økt energibruk pga. økt luftskifte i balansert ventilasjon

Bygningenes spesifikke forutsetninger har stor betydning.

Illustrasjon: Asplan Viak

41%

Redusert energibruk ved oppgradering i snitt

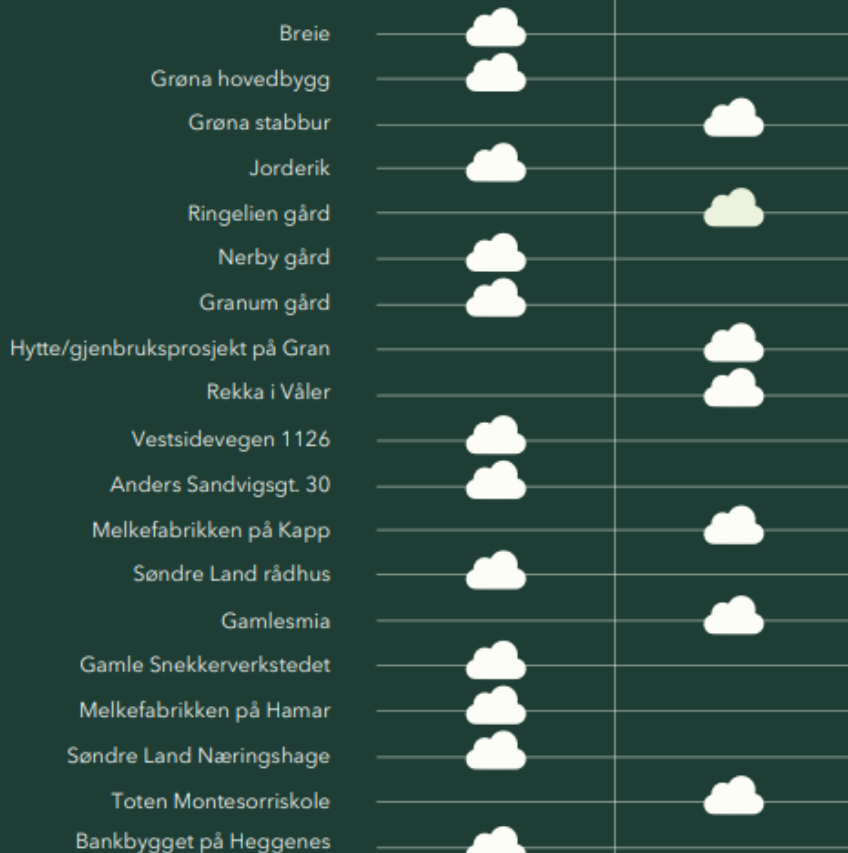
Scenario med lavest utslipp

oppgradering

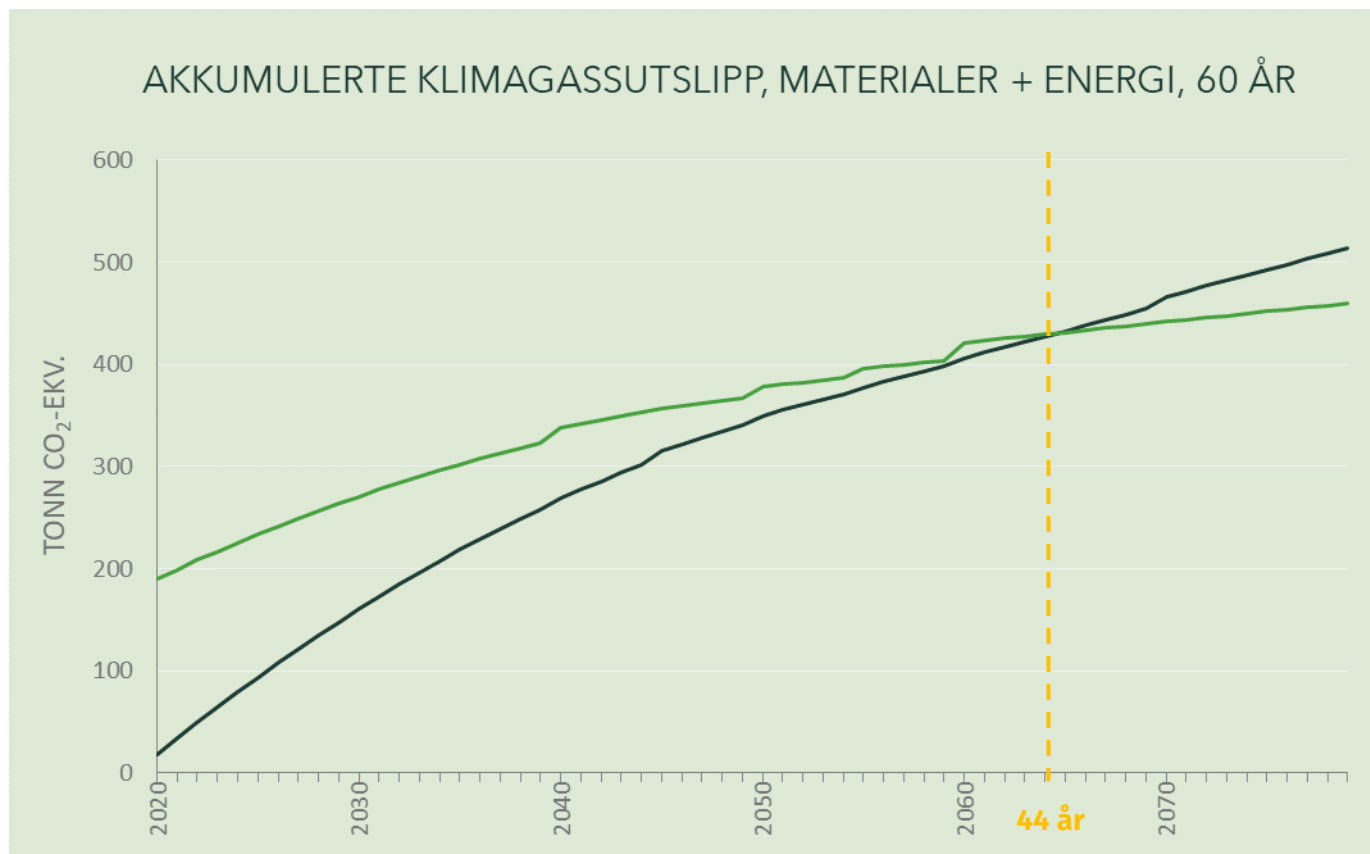
nybygg

Oppgradering ga lavere klimagassutslipp enn å rive og oppføre et standard nybygg for **flertallet** av bygningene i analysen.

Skånsom oppgradering i tråd med bevaringshensyn kan gi **betydelige** energibesparelser i drift uten å gå på akkord med arkitektoniske kvaliteter.

Tilbakebetalingstid for utslipp

REHABILITERT BYGG

TEK 17 NYBYGG

Foto: Innlandet fylkeskommune

Illustrasjon: Asplan Viak

Når er bevaring et godt klimatiltak?

Vi har stadig kortere tid på å redusere utslipp i tråd med nasjonale og internasjonale klimamål.

Oppgradering forlenger levetiden og utsetter behov for nybygg. Materialene som kreves til oppgradering gir lave klimagassutslipp - oppgradering av eksisterende bygg gir utslippsbesparelser med tilnærmet umiddelbar effekt.

Betre for klimaet å pusse opp gamle hus

Trine Andersen og Amund Leinaas har brukt dei siste seks åra på å renovere ein over 100 år gammal villa. No vil regjeringa at fleire skal gjere som dei.

Vilde Jagland
Journalist

Publisert 8. feb. kl. 17:27

Nordmenn er verdensmestre i oppussing. De yngste pusser opp hyppigst og gjør mer selv enn de eldre aldersgruppene - som gjerne hyrer inn proffer til jobben. Foto: Colourbox

Nordmenn pusser opp for 83 milliarder

Myte:

Det koster mer å rehabilitere enn å rive og bygge nytt

Har du tenkt på...

- ...at du sparer materialutgifter ved å bevare?
- ...at det koster å kvitte seg med gamle materialer med økte krav til materialgjenvinning?
- ...at du kan bygge på eller til det som allerede er?
- ...at du kan utvikle arealeffektive løsninger i eksisterende bygg?

Tenk deg om før du river

Tips for å gjennomføre et vellykket byggeprosjekt uten å rive

GRØNN BYGGALLIANSE

byggalliansen.no

Mie Fuglseth

Seniorrådgiver, klima og materialer

mie.fuglseth@byggalliansen.no

Kristian Augusts gate 13, 0164 Oslo

@NorwayGBC

@gronnbyggallianse

Grønn Byggallianse